

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 23. szám
2011. december 2.

**Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 23. szám**

2011. 47. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Keresztessyné Mohr Katalin

keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	9
A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára.....	12
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	12
Külpiaci információk.....	13
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	16
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutözsdcén.....	18
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára	21
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	21
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	23

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Az Európai Unióban 65 millió tonna (+16% 2010-hez viszonyítva) kukoricát takarítottak be az idén.**
- **Az EU Bizottság 1,4 millió tonna kukorica behozatalát és 1,5 millió tonna kivitelét hagyta jóvá a 2011. július 1. – 2011. november 22. közötti időszakban.**

Az Európai Unió kukoricapiaca

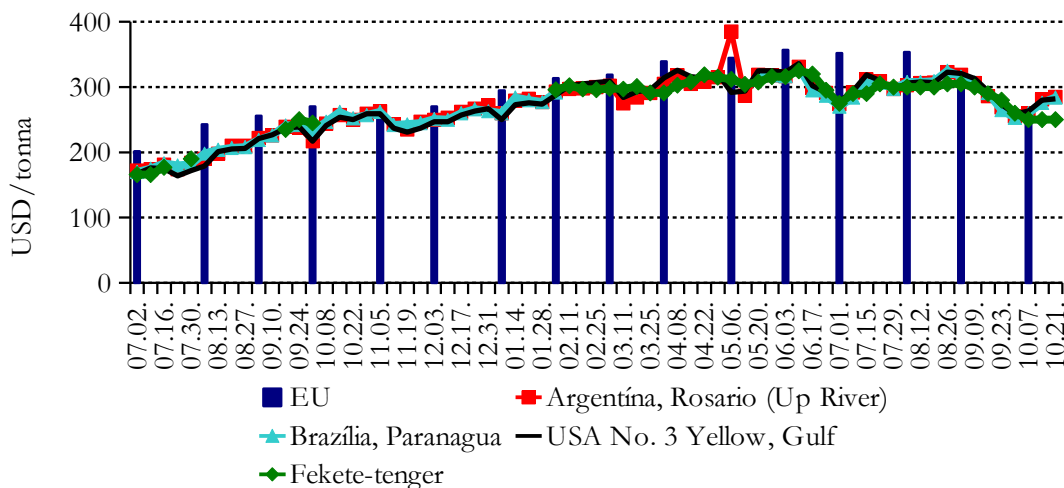
A Nemzetközi Gabonatanács (IGC) adatai szerint az Európai Unióban közel 65 millió tonna kukoricát takarítottak be az idén, ez 16%-kal haladja meg a tavalyi kibocsátást. Takarmányozási célra a 2010/2011. gazdasági évinél 1,3 millió tonnával több kukoricát fordíthatnak, így a teljes felhasználás 65,6 millió tonnára emelkedhet a 2011/2012. gazdasági évben. A jó termés miatt jelentősen visszaeshet a Közösség importja. A különböző műhelyek becslései között jelentős eltérés van: az EU Bizottság 5 millió tonna, az IGC 2,5 millió tonna, az USA agrárminisztériuma (USDA) 3,5 millió tonna tengeri beszállítását prognosztizálta a folyó szezomban. Az EU Bizottság adatai szerint a 2010/2011. szezomban 7,5 millió tonna kukoricát vásároltak harmadik országo kból, aminek 35%-a Spanyolországba, 17%-a Portugáliába, 14%-a Hollandiába és 9%-a Olaszországba érkezett. Az import 32%-át Brazília, 22%-át Ukrajna, 12%-át Szerbia, 9%-át az USA, 6,5%-át Argentína biztosította. A folyó gazdasági év első hónapjaiban (2011. július 1. – 2011. november 22. között) 1,4 millió tonna volt a behozatal, ami az előző szezomban hasonló időszakához képest 36%-os visszaesést jelent. Az importból Spanyolország 34%-kal, Hollandia 14%-kal, Olaszország 13%-kal és Portugália 17%-kal részesedett. A beszállítók köre várhatóan a folyó szezomban sem változik, az EUROSTAT adatai alapján 2011. július-augusztus között elsősorban az USA-ból, Ukrajnából, Szerbiából, Argentínából, valamint Brazíliából vásároltak.

Az Európai Unió tradicionális kukoricaimportőr, ugyanakkor a termés bőséges idei kibocsátása miatt az elemzők az export számottevő növekedésére számítanak. Az USDA 2 millió tonna (+100% a 2010/2011. szezombanhoz viszonyítva), az IGC 2,5 millió tonna (+178%) kukorica kivitelét jósolja a folyó gazdasági évben. A Bizottság 1,5 millió tonna kukorica kivitelét már jóváhagyta a július 1. – november 22. közötti időszakban, ami az előző év azonos időszakában kiszállított mennyiség háromszorosa. Ennek 40%-át Románia, 20%-át Franciaország és 15%-át Németország biztosította.

Érezhetően enyhült a nyomás a piacon az idei kukoricatermés megjelenésével. A legnagyobb exportőrök kikötőiben a kukorica ára 15-21%-kal esett szeptemberben, ami meghatározta az uniós árat is. A további árcsökkenésnek azonban gátat szabhat, hogy a brazilai, argentinai, és észak-amerikai kikötőkben, októberben újra 280 USD/tonna fölé emelkedett a termés ára, köszönhetően az élénk külföldi keresletnek. Ugyanakkor az Ukrajnából származó terményt 250 USD/tonnáért kínálták, ami jóval versenyképesebb ár a tengerentúlival szemben. Az észak- és dél-amerikai

exportőröknek a következő hónapokban is számolni kell az ukrán gabona jelenlétével az európai piacon.

A kukorica kikötői (FOB) és uniós ára

Forrás: IGC, EU Bizottság

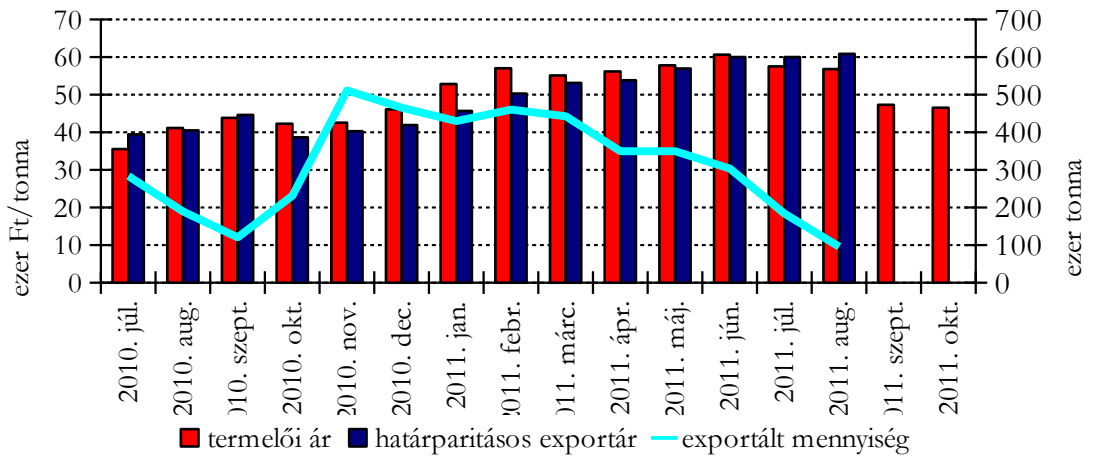
Hazai körkép

A világpiacon a hatások begyűrűztek Magyarországra is, és a 2011. augusztusig képest szeptemberben és októberben már 10 ezer forinttal alacsonyabb áron talált gazdára a kukorica. Az ár csökkenéséhez hozzájárult a kínálat bővülése is, ugyanis 8 millió tonna termést takarítottak be az idén. Ez 15%-kal haladta meg a tavalyi kibocsátást, és 13%-kal a 2006-2010. évek átlagát.

Magyarország 2,6 millió tonna kukoricát exportált 2011 első nyolc hónapjában, 200 ezer tonnával többet, mint 2010 azonos időszakában. A hagyományos célországok közül a kiszállítások 29%-a Olaszországba, 14%-a Ausztriába, 11%-a Szlovákiába, 10%-a Németországba, 9%-a Romániába és 6%-a Lengyelországba irányult.

Az élénk bel- és külpiacon kereslet, továbbá a magas nemzetközi ár kedvező pozíciót biztosít a termelők számára a piaci alku során, és az ár jelentősebb mértékű csökkenése a következő hónapokban sem valószínű. A gyenge forint a kivitel élénkítésén keresztül szintén a magas árak stabilizálódását támogatja.

**A kukorica termelői és határparitásos exportára, valamint exportált mennyisége
Magyarországon**

Forrás: AKI PÁIR, KSH

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (47. hét)

Megnevezés	Mérték- egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak- Magyar ország	2011. 46. hét	2011. 47. hét	2011. 47. hét / 2011. 46. hét (%)
Étkezési	tonna	-	7 097	3 278	5 946	11 454	192,63
búza	Ft/tonna	-	50 172	47 930	49 036	49 487	100,92
Takarmány-	tonna	-	-	-	441	344	78,07
búza	Ft/tonna	-	-	-	47 077	45 374	96,38
Takarmány-	tonna	29 920	5 545	15 689	93 697	51 155	54,60
kukorica	Ft/tonna	47 562	43 727	43 205	46 096	45 810	99,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

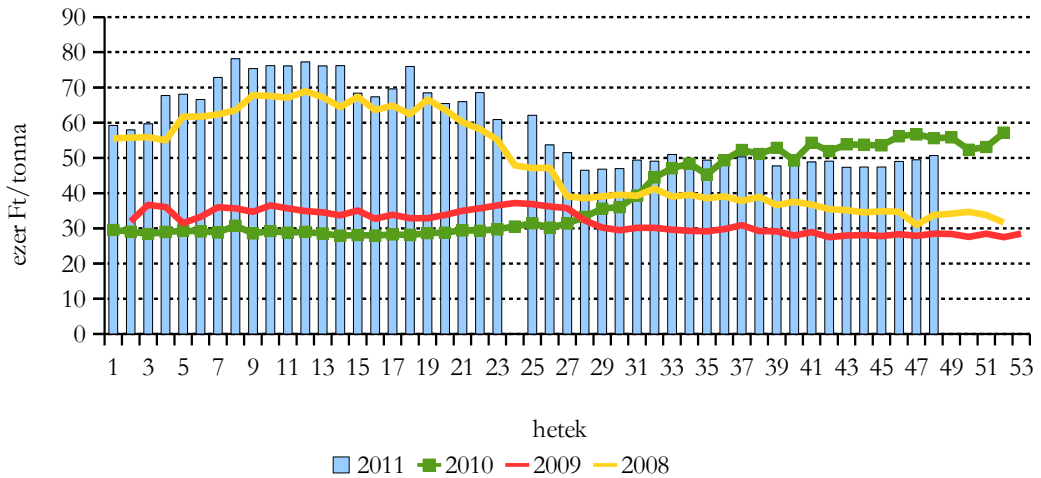
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték- egység	Országos				
		2010. 47. hét	2011. 46. hét	2011. 47. hét	2011. 47. hét / 2010. 47. hét (%)	2011. 47. hét / 2011. 46. hét (%)
Étkezési	tonna	2 195	5 946	11 454	521,88	192,63
búza	Ft/tonna	56 702	49 036	49 487	87,28	100,92
Takarmány-	tonna	139	441	344	246,77	78,07
búza	Ft/tonna	44 585	47 077	45 374	101,77	96,38
Takarmány-	tonna	32 611	93 697	51 155	156,87	54,60
kukorica	Ft/tonna	45 876	46 096	45 810	99,86	99,38
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

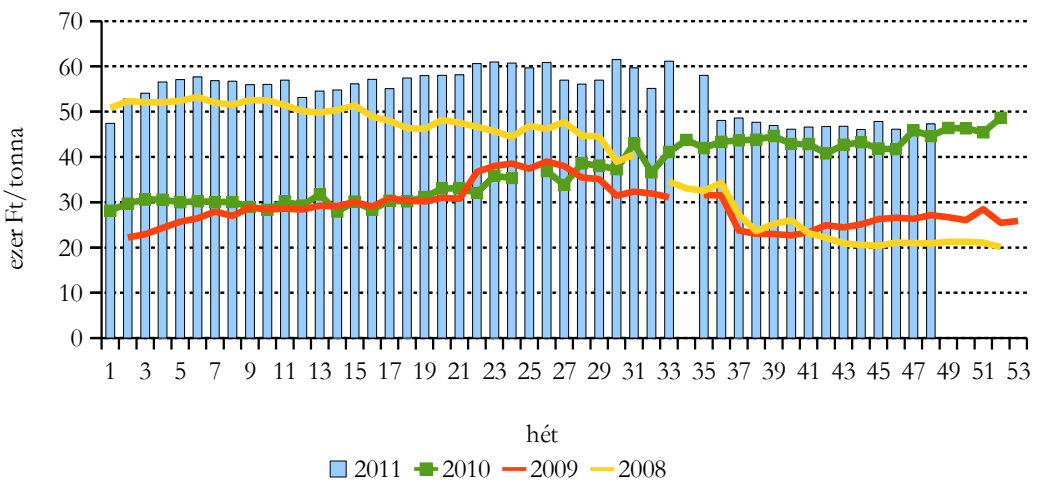
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

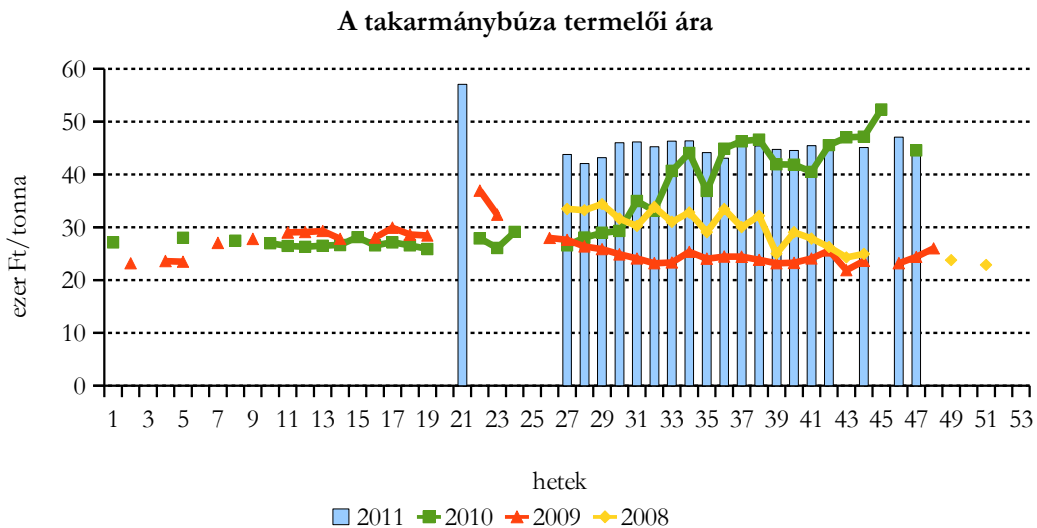
2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

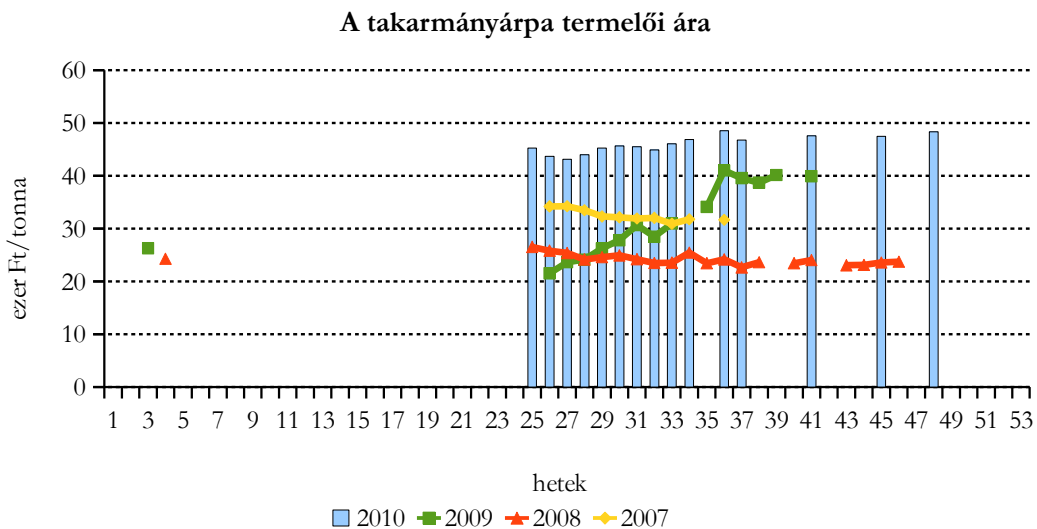
Forrás: AKI PÁIR

3. ábra

Forrás: AKI PÁIR

4. ábra

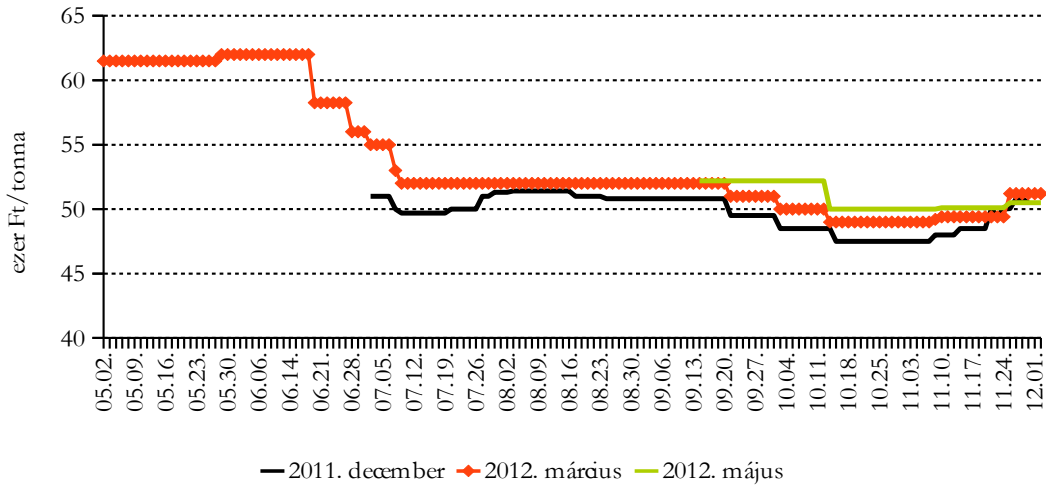

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

5. ábra

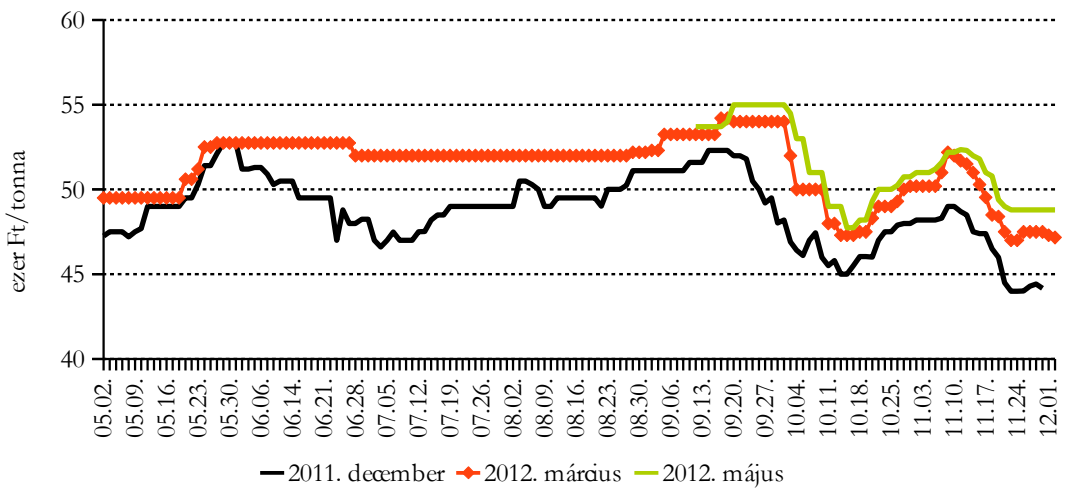
A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

6. ábra

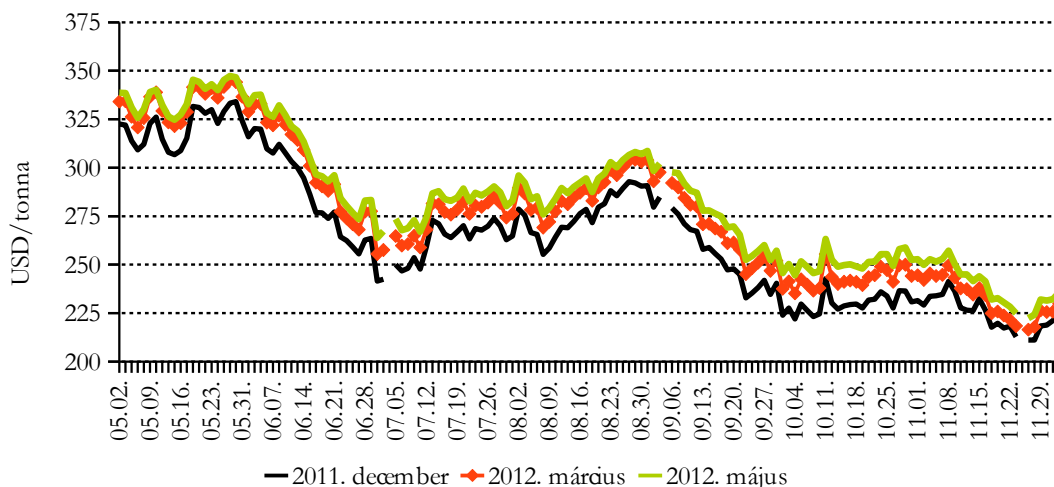
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

7. ábra

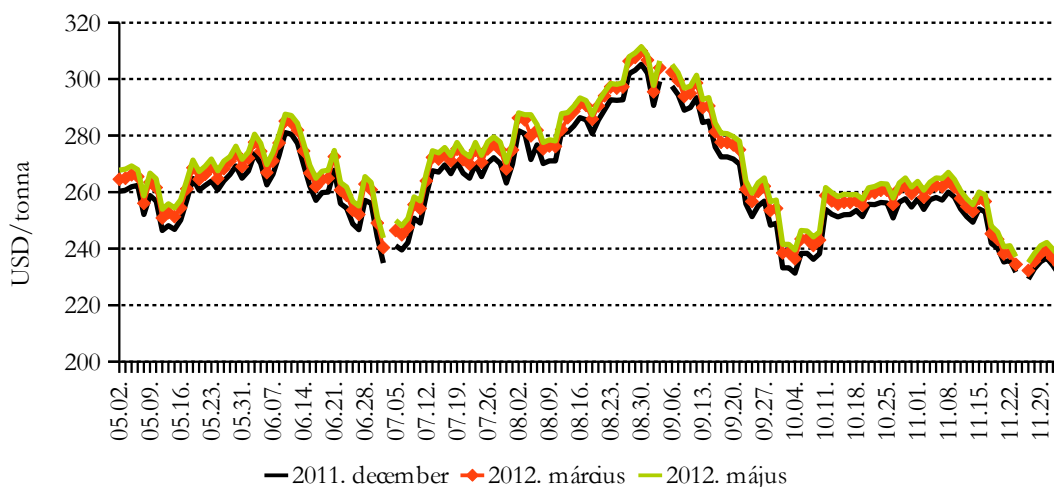
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra

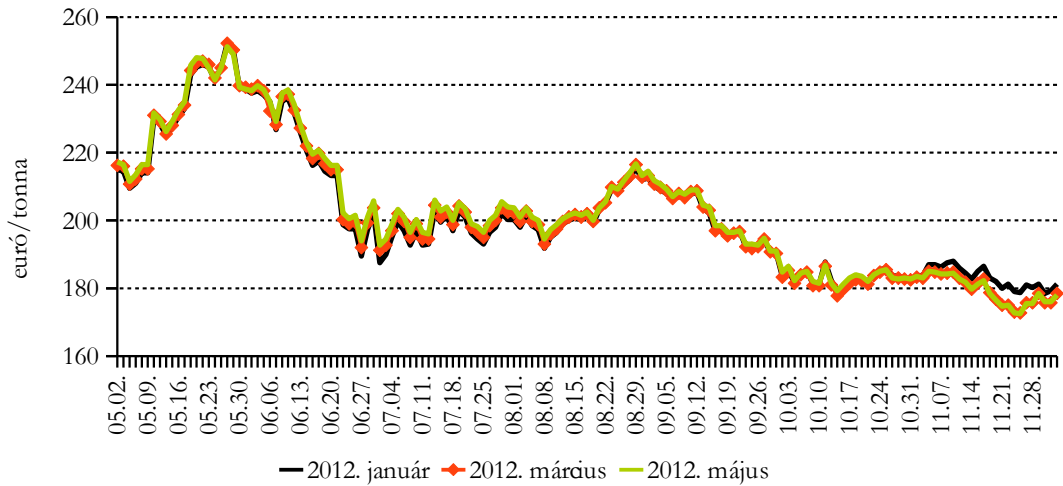
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra

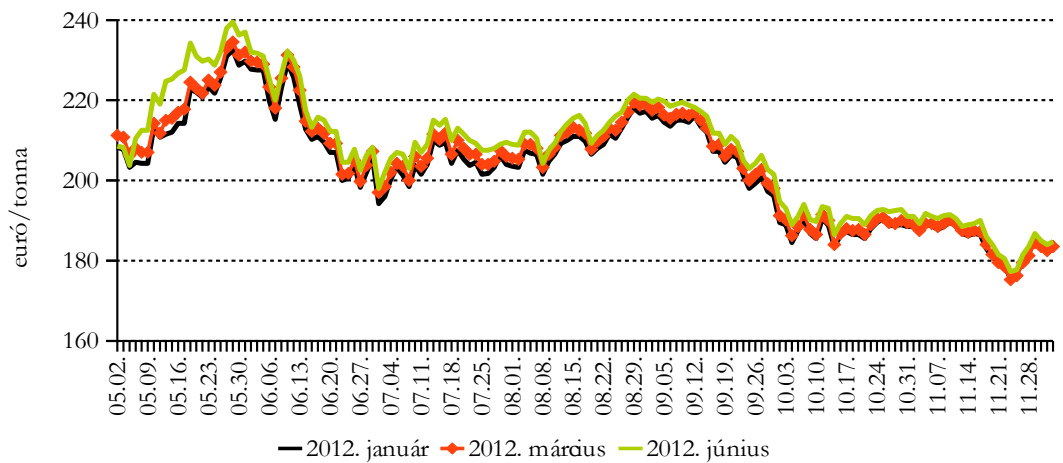
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

10. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 47. hét	2011. 46. hét	2011. 47. hét	2011. 47. hét / 2010. 47. hét (%)	2011. 47. hét / 2011. 46. hét (%)
Finomliszt BL 55	tonna	1 252,63	453,68	437,29	34,91	96,39
ömlesztett	Ft/kg	82,66	78,42	75,86	91,78	96,74
Finomliszt BL 55	tonna	1 698,31	1 160,93	1 178,10	69,37	101,48
zsákos	Ft/kg	84,82	80,15	78,79	92,89	98,31
Finomliszt BL 55	tonna	1 224,97	566,28	641,18	52,34	113,23
zacskós	Ft/kg	88,17	89,14	87,27	98,99	97,90
Rétesliszt BFF 55	tonna	29,77	39,11	9,00	30,23	23,01
ömlesztett	Ft/kg	88,97	85,10	84,00	94,42	98,71
Rétesliszt BFF 55	tonna	43,10	31,55	21,80	50,58	69,10
zsákos	Ft/kg	88,04	85,98	85,60	97,23	99,55
Rétesliszt BFF 55	tonna	65,76	68,51	52,45	79,77	76,56
zacskós	Ft/kg	96,76	95,05	92,64	95,73	97,46
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	786,21	343,85	394,20	50,14	114,64
ömlesztett	Ft/kg	80,67	77,36	76,10	94,33	98,37
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	592,98	495,90	448,05	75,56	90,35
zsákos	Ft/kg	84,85	78,08	77,09	90,86	98,73
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	434,90	84,10	106,78	24,55	126,97
ömlesztett	Ft/kg	88,14	83,18	79,87	90,62	96,02
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	69,03	68,98	46,35	67,14	67,19
zsákos	Ft/kg	93,86	88,08	88,65	94,44	100,64
Étkezési búzadara AD	tonna	61,21	55,14	35,03	57,23	63,53
zacskós	Ft/kg	101,77	99,33	96,28	94,61	96,94

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	Ft/kg		
	2010. november	2011. október	2011. november
Finomliszt BL 55	151	200	202
Fehér kenyér	236	265	266
Félbarna kenyér	241	266	270
Étkezési búzadara AD	193	211	208

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. november 25.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2012. január	181,00	57 239	2011. december	211,03	50 285	2011. december	236,42	56 335
2012. március	175,75	55 579	2012. március	216,4	51 563	2012. március	240,28	57 254
2012. május	175,50	55 500	2012. május	222,42	52 999	2012. május	242,94	57 889
2012. augusztus	161,75	51 152	2012. július	226,91	54 067	2012. július	245,61	58 523
2012. november	174,75	55 263	2012. szeptember	234,47	55 871	2012. szeptember	250,38	59 661
2013. január	175,00	55 342	2012. december	241,38	57 516	2012. december	255,89	60 974

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2011. december	303,93	72 421	2012. január	142,25	52 436
2012. március	296,68	70 692	2012. március	142,50	52 528
2012. május	289,79	69 050	2012. május	144,50	53 266
2012. július	287,49	68 503	2012. július	145,50	53 634
2012. szeptember	282,07	67 212	2012. november	138,50	51 054
2012. december	282,62	67 343	2013. január	141,50	52 160

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2012. január	179,75	56 844	2011. december	229,29	54 635
2012. március	179,50	56 765	2012. március	232,28	55 348
2012. június	181,50	57 398	2012. május	235,12	56 024
2012. augusztus	182,25	57 635	2012. július	235,91	56 211
2012. november	168,75	53 366	2012. szeptember	219,45	52 290
2013. január	167,75	53 049	2012. december	210,79	50 226

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2012. február	411,00	129 975
2012. május	400,75	126 733
2012. augusztus	387,25	122 464
2012. november	386,25	122 148
2013. február	383,50	121 278
2013. május	386,00	122 069

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Határidős áru piacok: volumen és nyitott kötésállomány

darab kontraktus

		2011. november	2011. október	2010. november
CBOT (Chicago)				
Búza	Volumen	2 216 966	1 594 358	2 383 188
	Nyitott kötésállomány*	369 165	428 852	459 617
Kukorica	Volumen	8 003 377	5 568 224	9 169 702
	Nyitott kötésállomány*	1 155 408	1 223 732	1 519 753
Szójabab	Volumen	3 004 673	5 309 535	3 455 926
	Nyitott kötésállomány*	525 081	522 446	631 670
MATIF (Párizs)				
Búza	Volumen	403 883	542 896	402 816
	Nyitott kötésállomány*	194 294	215 214	236 192
Kukorica	Volumen	32 334	49 037	19 614
	Nyitott kötésállomány*	23 528	23 371	20 062
Repcemag	Volumen	162 975	196 627	117 170
	Nyitott kötésállomány*	105 203	104 484	87 311
BÉT (Budapest)				
Malmi búza	Volumen	32	2	6
	Nyitott kötésállomány*	17	-	-
Takarmánykukorica	Volumen	362	422	455
	Nyitott kötésállomány*	190	261	369
Napraforgómag	Volumen	42	39	97
	Nyitott kötésállomány*	46	36	29
Repcemag	Volumen	40	30	32
	Nyitott kötésállomány*	31	11	30

* A hónap utolsó tőzsdénapiján.

1 CBOT kontraktus (5 000 bu) \approx 127 t kukorica; 136,1 t búza vagy szójabab.

1 MATIF kontraktus = 50 t búza, kukorica vagy repcemag.

1 BÉT kontraktus = 100 t malmi búza, takarmánykukorica, napraforgómag, repcemag

Forrás: CBOT/CME, MATIF/Euronext, BÉT

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- **Az EU-ban 11,5 millió hektárról takaríthatnak be repcemagot 2012-ben**
- **Kimagasló a napraforgómag termése egész Európában**
- **Az USA-ban a vártnál kevesebb lehet a szójabab termése**

Világpiaci kitekintés

A repcemag és a szójabab termésének csökkenése határozta meg a 7 fő olajnövény (szója, repce, napraforgó, gyapot, földimogyoró, olajpálma, kopra) globális hozamát (451 millió tonna) a 2011/2012. gazdasági évben. Az Oil World jelentése szerint a szójabab globális termése 266 millióról 261,5 millió tonnára, a repcemagé 60,3 millióról 59,5 millió tonnára csökkenhet a folyó időszakban az előzőhöz képest.

A repcemag idei termése tulajdonképpen már véglegesnek tekinthető, mert már lezárult a be-takarítás a főbb termelő országokban. A szójabab globális termése viszont még kérdéses, mert a déli féltekén még csak most vetették a szóját, és a tavaszi termés is a jelenlegi gazdasági évhez tartozik majd. Az idén ősszel a kedvező árú kukorica korlátozta a szója vetését Argentínában és Brazíliában. A jövőben várható kedvező időjárás (La Nina jelenség) és a felhasznált drágább technológia hatására emelkedhet a szójabab termésátlaga a déli féltekén, de a visszafogott vetési kedv miatt csak 2 millió tonnával nőhet a termés 2012-ben az előző évihez képest. A problémát az északi félteke alacsony idejű termése jelenti (121 millió tonna 2011/2012-ben, szemben az előző időszak 128 millió tonnájával), mert a növekvő globális kereslet (265,5 millió tonna) kielégítéséhez feltétlenül szükséges egy jó dél-amerikai szójababtermés. Az utóbbi két évben kedvezően alakult Argentína és Brazília kínálata, a következő pár hónapban a terménypiaci befektetők kiemelt figyelemmel követik majd a dél-amerikai híreket.

A napraforgómag globális termése (38 millió tonna) viszont rekord szintet ért el a 2011/2012. gazdasági évben. A növény számára kedvező időjárás és a növekvő vetésterület hatására nagy mennyiségű magot takarítottak be Ukrajnában (8,9 millió tonna), Oroszországban (9,2 millió tonna) és az Európai Unióban (8 millió tonna). A növekvő kínálat a kaszattermésű árat nyomás alá helyezte és a más olajnövényekhez képest kedvezőbb ár a napraforgómag felhasználását is fokozta. Ukrajnában 8,05 millió tonna és Oroszországban 7,8 millió tonna napraforgómagot dolgoznak fel a folyó időszakban, ami összesen 15%-os bővülést jelent az előző időszakhoz képest, továbbá a napraforgóolaj és -dara exportjának emelkedését is eredményezheti.

A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a szójabab front havi jegyzése 407 USD/tonnára csökkent november utolsó napjaira, amire 2010 szeptembere óta nem volt példa. A párizsi árutőzsdén (MATIF) a repcemag februári jegyzése 417 euró/tonna volt november 30-án. A terményárak csökkenése összefügg a bizonytalan nemzetközi befektetői hangulattal, de a repcemag még így is viszonylag stabilan tartja a korábban kialakult árszintet. Az árupiacokon sok múlik az EU tagor-

szágainak következő lépéseitől, mert egy optimistább hangulat kialakulásához már szigorú intézkedéseket várnak a befektetők.

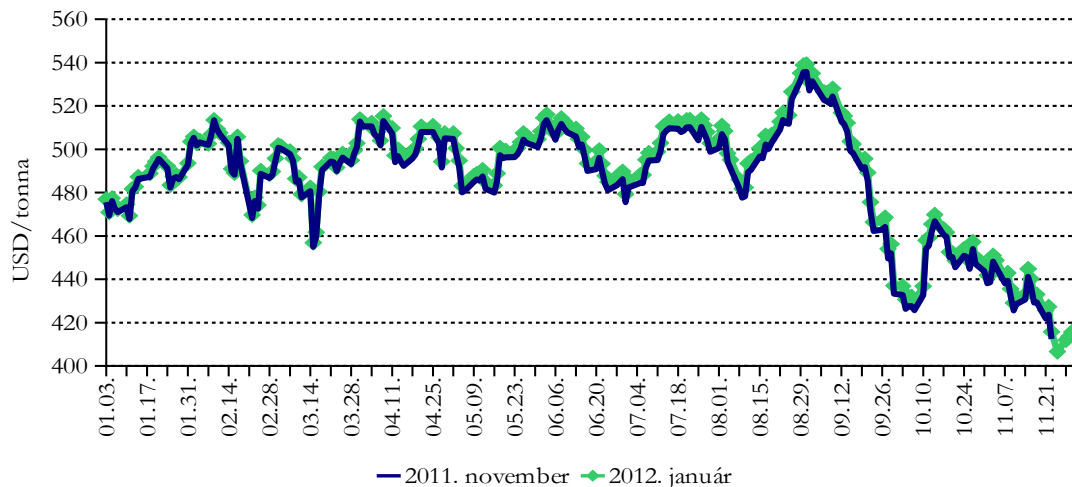
Hazai körkép

A Budapesti Értéktőzsdén (BÉT) a napraforgómag front havi jegyzése 109 ezer Ft/tonna, a repcemagé 126 ezer Ft/tonna volt november közepén.

A repceállományok állapota a hónapok óta tartó csapadékhiány miatt gyenge, ami a telelés szempontjából kedvezőtlen. Szakértők szerint a jelenlegi vetésterület akár fele is kifagyhat a tél végére.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

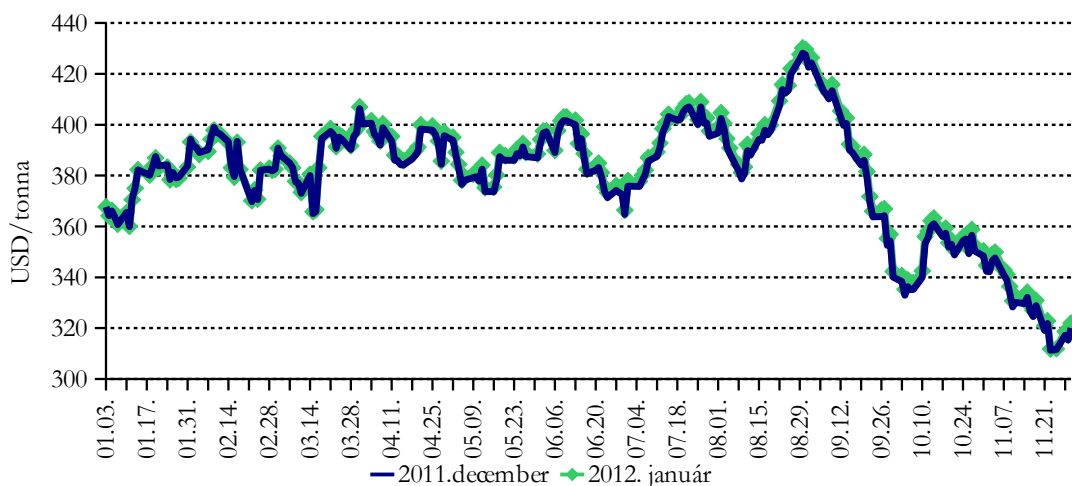

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

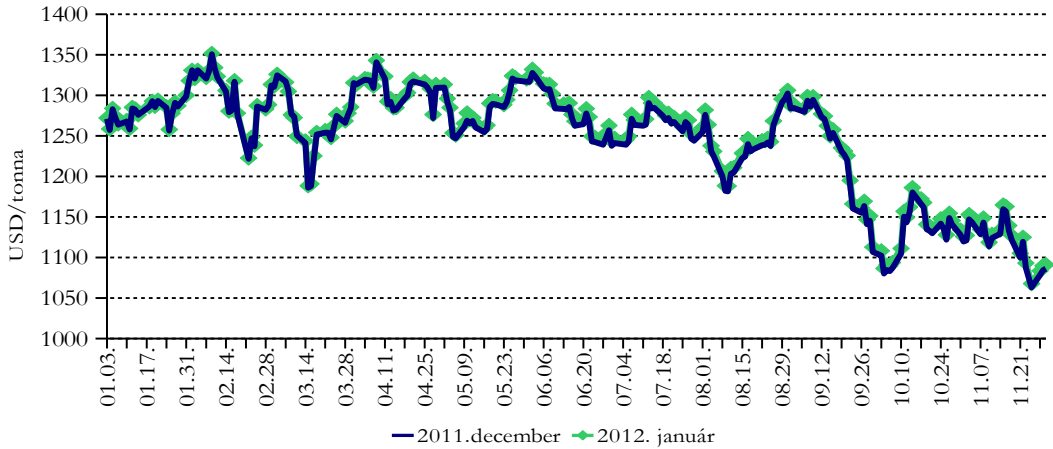
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

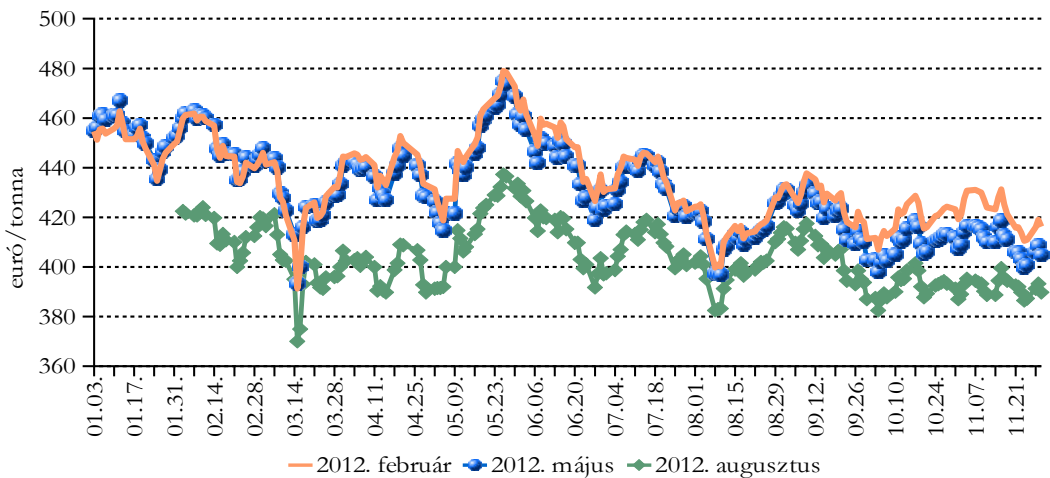
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

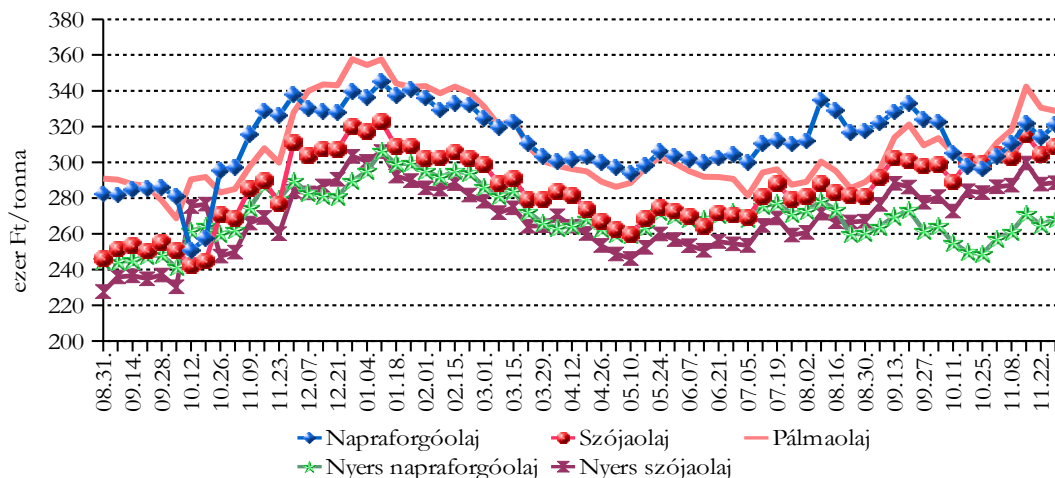
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

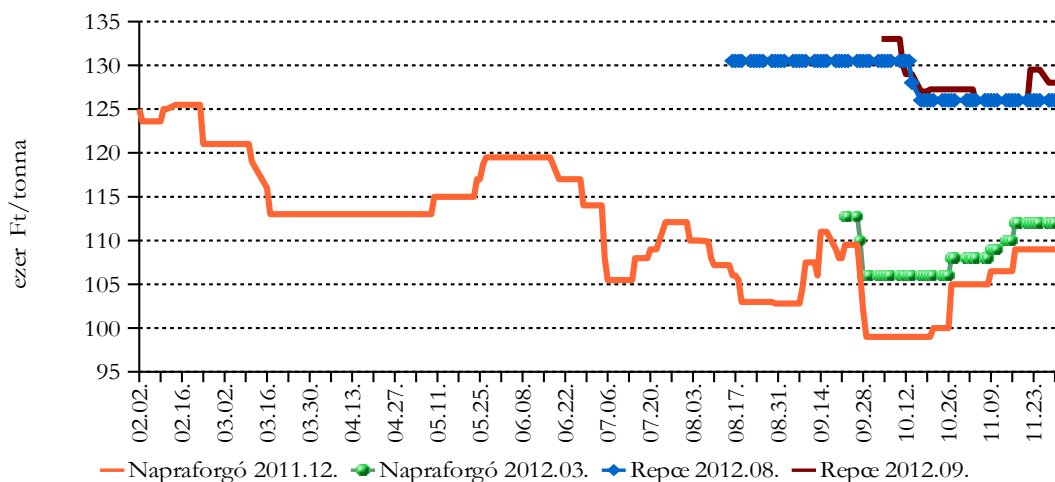
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó
értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mérték- egység	2010. november	2011. október	2011. november	2011. november / 2010. novem- ber (%)	2011. november / 2011. október (%)
Ipari napraforgómag	tonna	115 831	267 254	144 748	124,96	54,16
	Ft/tonna	101 825	108 155	111 044	109,05	102,67
Repce­mag	tonna	12 669	19 126	18 224	143,84	95,28
	Ft/tonna	98 455	133 334	133 019	135,11	99,76
Nyers napraforgóolaj	tonna	18	213	-	-	-
	Ft/tonna	249 100	284 363	-	-	-
Napraforgódara	tonna	35 402	13 719	-	-	-
	Ft/tonna	44 917	40 081	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	3 828	4 049	-	-	-
	Ft/tonna	234 180	289 991	-	-	-
Repcedara	tonna	6 790	9 762	8 564	126,13	87,73
	Ft/tonna	39 815	49 570	50 688	127,31	102,26

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Francia- ország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyar- ország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-11-15	279 000	-	271 167	-	-
	2011-11-22	-	-	264 848	-	-
	2011-11-29	-	-	268 474	-	-
Repceolaj	2011-11-15	290 160	332 042	-	-	-
	2011-11-22	-	320 565	-	-	-
	2011-11-29	-	324 954	-	-	-
Szójaolaj	2011-11-15	278 330	-	299 628	270 694	-
	2011-11-22	-	-	287 745	252 786	-
	2011-11-29	-	-	288 590	251 446	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

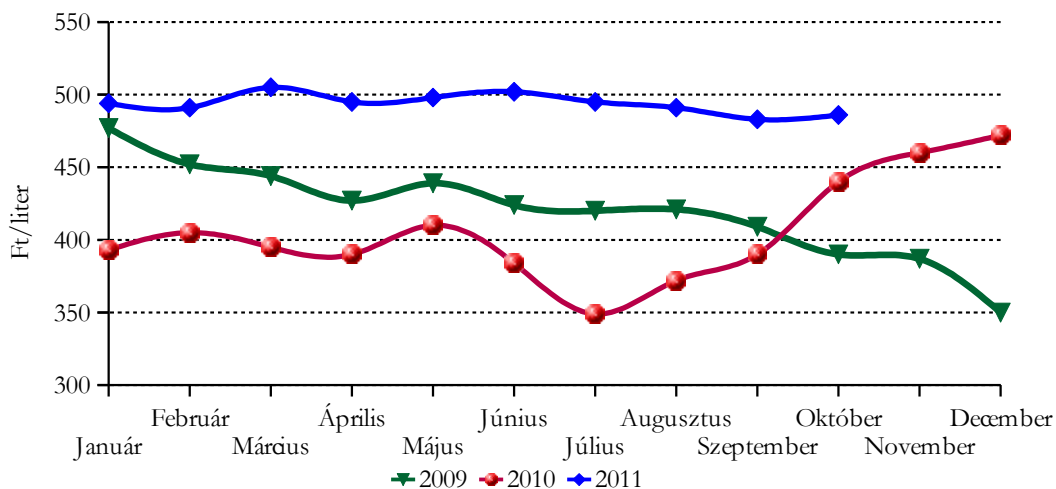
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-11-15	-	123 876	105 937	110 482
	2011-11-22	-	-	102 276	113 173
	2011-11-29	-	-	105 223	-
Napraforgódara**	2011-11-15	-	-	46 644	-
	2011-11-22	-	-	45 032	-
	2011-11-29	-	-	45 648	-
Repccemag	2011-11-15	135 346	134 590	134 398	-
	2011-11-22	127 005	-	129 753	137 460
	2011-11-29	129 672	-	129 982	-
Repcedara**	2011-11-15	-	49 550	52 969	-
	2011-11-22	-	-	51 138	50 185
	2011-11-29	-	-	51 838	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A globális biohajtóanyag-termelés

Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) közlése szerint a biohajtóanyagok ásványolajba történő bekeverése 2011-ben globális átlagban 2,1% volt. A biodízel-termelés 9%-kal nőtt, míg a bioetanol előállítás az idén csökkent először (-3%).

Ásványolaj

2011

A Nemzetközi Energia Ügynökség 2010-ben közzétett előrejelzését igazolta, hogy az ásványolaj globális felhasználása 2011-ben 88 millió barrel/nap fölé emelkedett. Ugyanakkor a bizonytalan gazdasági helyzet miatt a kereslet egész évben ingadozó maradt. Ezt elsősorban a nem OECD országok vártnál gyengébb GDP növekedése (Kína) és az Európai Unió pénzügyi válsága okozta. A kitermelés növekedési üteme az előző évhez képest lassult. A harmadik negyedévben a kitermelés (88,7 millió barrel/nap) elmaradt a felhasználástól (88,9 millió barrel/nap). Ezt elsősorban az észak-afrikai politikai konfliktusok okozták. A líbiai termelés kiesését csak részben ellensúlyozta a nem OPEC tagállamok többlettermelése. Az ásványolaj ára egész évben magas maradt.

2012

A Nemzetközi Energia Ügynökség a globális felhasználás növekedését a korábban nyilvánosságra hozott értékekhez képest az elhúzódó európai gazdasági válság miatt lefelé korrigálta. Az elkövetkező évben azonban még így is meghaladhatja a 90 millió barrel/nap mennyiséget. Amennyiben az OPEC országokban a líbiai válságot követően új politikai konfliktus nem alakul ki, akkor a kitermelés nőhet. A bizonytalan nemzetközi politikai, gazdasági és pénzügyi helyzetben az ásványolaj ára ingadozhat, de jelentős emelkedésére nem számítanak.

Biodízel

2011

Az F.O. Licht szakértői a globális biodízel-termelést 18,1 millió tonnára becsülik (2010: 16,5 millió tonna). Jelentős mértékű növekedés az USA-ban (2,5 millió tonna), Argentínában (2,3 millió tonna), Brazíliában (2,3 millió tonna), és Indonéziában (1 millió tonna) volt. A biodízel alapanyagai (pálmaolaj, repceolaj, szójaolaj) szűkösen és drágán álltak rendelkezésre, ezért a nem hagyományos alapanyagok (háztartási sütőolaj, állati hulladék zsír stb.) felértékelődtek.

Az **Európai Unió** megtartotta vezető szerepét a globális termelésben annak ellenére, hogy kibocsátása a szűkös és drágán rendelkezésre álló repceolaj miatt csökkent (2010: 8,9 millió tonna; 2011: 8 millió tonna).

A szójaolaj ára az erős külpiaci kereslet miatt magas volt az **USA-ban**, ennek ellenére a biodízel előállítására nőtt. Az USA-ban a 2010-ben bevezetett és még 2011-ben is érvényben lévő adótámogatások segítették a kibocsátás bővülését.

Argentína termelésének gyors növekedését egyrészt a 7%-os bekeverési arány, másrészt a DET (Differential Export Tax) adórendszer okozza. A biodízelt kisebb exportadó terheli, mint a szójaolajat, ezért a biodízelüzemek jól profitálnak az erős külpiaci keresletből.

Brazíliában bevezették az 5%-os bekeverési arányt. A biodízel termelésének növekedése elsősorban a belföldi ellátást szolgálja. Az ország lényegesen kevesebb biodízelt exportál, mint az USA vagy Argentína.

Indonézia elsősorban az Európai Unió kereslete miatt növelte 2011-ben jelentősen a pálmaolaj alapú termelését.

2012

Az F.O. Licht szakértői szerint a biodízel-termelés növekedési üteme lassul a következő évben (4%). A jövő évi kibocsátást 18,8 millió tonnára becsülik.

Az **Európai Unióban** a biodízel termelésének növekedését vetítik előre (8,7 millió tonna), ez azonban elmarad az előző évek mennyiségétől (2009: 8,89 millió tonna; 2010: 8,93 millió tonna). Még kedvező repcetermés esetén is az alapanyag árának csak mérsékelt csökkenésével lehet számolni, mivel a készletek alacsonyok. A használt háztartási olaj iránti kereslet tovább erősödhet.

Az **USA-ban** 2012 januárjától eltörlik az adótámogatásokat, ami a termelés csökkenéséhez vezethet (2,4 millió tonna).

Az **argentín** termelők – kihasználva a DET előnyeit – igyekeznek növelni szállításaikat a jövőben, és a belföldi kereslet is támogatja a termelés bővülését. Az elkövetkező évre 2,4 millió tonna biodízel előállítását prognosztizálják, ami megközelíti az USA termelését.

Indonéziában a termelés 850 ezer tonnára csökkenhet, mivel a gazdák nem telepítettek a következő évi betakarításhoz elegendő növényt. Várhatóan az Unió tagállamai vásárolják majd jövőre is a pálmaolajat, annak ellenére, hogy alkalmazhatósága a magas dermedéspont miatt elmarad a szójaolajétól és származékaitól.

Bioetanol

2011

A bioetanol globális termelése 2011-ben 102,3 millió m³ lehet, míg egy évvel korábban 103,9 millió m³ volt. A visszaesést elsősorban Brazília termelésének csökkenése okozza.

A fontosabb gabonafélék bioetanol célú felhasználása

millió tonna

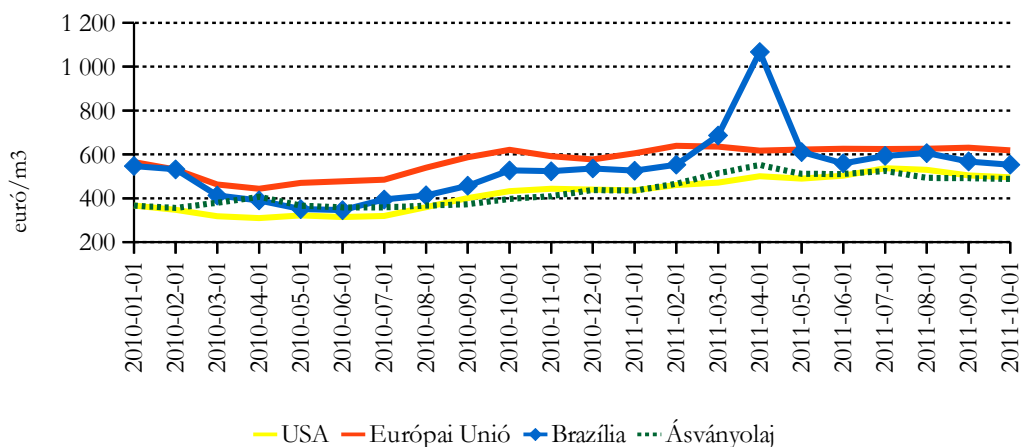
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Kukorica	35	45,4	59,9	83,3	102,3	125,7	137,6	138,2
Búza	0,9	1,8	2	2,3	3,9	5,6	6	7,4
Árpa	0,3	0,7	0,8	0,5	0,5	0,4	0,6	0,7

Forrás: IGC

A legnagyobb termelő továbbra is az USA (53,5 millió m³) és Brazília (20,6 millió m³) marad. Az Európai Unió 6,5 millió m³ bioetanolt állított elő, amelyből 4,5 millió m³-t használtak fel hajtóanyagként.

Az **USA-ban** a kedvező támogatási rendszer (0,12 USD/liter), valamint az erős bel- és külpiaci kereslet miatt, a magas alapanyagárak ellenére, 4%-kal bővült a bioetanol előállítás. A termelés jövedelmezősége javult.

A bioetanol és az ásványolaj ára

Forrás: HGCA, Kingsman, CEPEA

Brazília termelése és exportja az idén csökkenhet először. A cukornád magas ára miatt a brazil bioetanol veszített versenyképességéből, mert az alacsony nádhozam és cukortartalom miatt

a 2011/12-es cukornádtermés elmaradt az előző évitől. A kormány adókedvezmények nyújtásával kívánja támogatni a cukornád termőterületének bővítését.

Az **Európai Unió** termelése 3%-kal nőhet. Az elmúlt évinél drágább import és az erős belső kereslet miatt egész évben magas volt a bioetanol ára.

Az **ázsiai térség** legnagyobb termelője és felhasználója Kína, ahol az elmúlt évhez képest változatlan mennyiségű Cassava sp. alapú bioetanolt állíthatnak elő az idén. India termelése megkét-szereződhet. Japánba és Dél-Koreába Brazília az idén kevesebb bioetanolt szállított, a helyét kisebb ázsiai országok igyekeztek átvenni. Pakisztán, Vietnam, és a Fülöp-szigetek termelése bővült az élénk külpiaci kereslet hatására.

2012

A hajtóanyagcélú bioetanol globális termelése 107,3 millió m³ lehet, ami 5%-os növekedést jelent 2011-hez képest. A korábbi éveknél gyengébb növekedési ütem az alapanyagok világszinten alacsony készletével magyarázható.

A legnagyobb termelőkörzetben, az **USA**-ban 2012. január 1-jével csökken az első generációs bioetanol támogatása. Az EU várhatóan kevesebbet importál az USA-ból, mert az E90-es termék vámdíjtétele emelkedik. Az amerikai üzemek a kedvezőtlenebb feltételek miatt várhatóan jelentős termelésnövekedést nem érnek majd el.

Brazíliában a cukornád készlete alacsony maradhat a 2012 első tavaszi betakarításig. A következő évben a kormány intézkedéseinek hatása még nem lesz érzékelhető a világpiacon. A bioetanol ágazat talpra állítása lassan halad, mivel sok termelő tönkrement a 2008/2009-es válságban.

Az **Európai Unióban** a bioetanol termelése várhatóan nő (8,54 millió m³). Brazília és az USA szállításai csökkennek. Jelentős mennyiségű import csak azokból az országokból várható, ahonnan az EU vámmentes beszállítást engedélyezett. Az Unió növekvő felhasználását részben az import, részben a belső termelés bővülése fedezheti. Az Unióban a teljes felhasználáson belül emelkedhet a belső termelésből előállított bioetanol részaránya.

Az **ázsiai térségben** Kína termelése enyhén, míg Indiáé erőteljesen nőhet. Kérdéses, hogy a 2011-ben bioetanolt exportáló kisebb országok pozíciójukat meg tudják-e őrizni.

Második és harmadik generációs bioüzemanyagok

A második-, és harmadik generációs bioüzemanyagok előállítása az elmúlt évek trendjét követve várhatóan tovább nő.

Az **USA-ban** az első generációs termelés rovására növelik a cellulóz alapú bioetanol előállítását, és a kutatások, technológiák, fejlesztések támogatását. Ebben az évben 13,95 milliárd gallon cellulóz alapú bioetanol, 2012-ben pedig 15,2 milliárd gallon előállítása várható. Az üzemek folyamatosan épülnek (Kansas, Mississippi, Iowa, Kalifornia, Missouri, Florida).

Az **Európai Unió** tagállamai közül Svédországban, Finnországban, Németországban, Spanyolországban és Dániában már működnek második generációs üzemek, de további üzemek építése is várható. Jelenleg Hollandiában a Nextoil új üzemét építik.

Az alga alapú harmadik generációs biodízel termelésére, kutatására és fejlesztésére az „Interreg IVB Észak-Nyugat Európa program” keretében hét tagállam 7,2 millió eurót fordít.

Összességében az elkövetkező év biohajtóanyag termelésére vonatkozóan az előrejelzések a bizonytalan globális gazdasági helyzet miatt óvatosak. Ha a gazdaság a várakozások ellenére lassul, akkor az a biohajtóanyag termelésére is hatással lesz.

Felhasznált irodalom:

Oil Market Report. International Energy Agency 2011. október 12.

Worls ethanol production falls in 2011, next year's rebound be modest. F.O. Licht 2011. október 21.

FNR ist Partner im neuen EU-Projekt „Energetic Algae”. Markt Informatin. UFOP 2011. október
Biofuel. Oil World 2011. szeptember 16.

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>